

CSIKI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

ÉS CSIKVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
György Jakab M. utóda könyvkereskedése, hová a lap-szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések s előfizetési díjak is külföldiek.

Megjelenik a lap
Minden Szerdán.
Kéziratok nem adtnak vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ
Dr. FEJÉR ANTAL,
GYEVI.

NYITÓÉRI CZIKKEK
soroként 20 kr-ért közlötnek.
Egyes lap ára 10 kr.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt. (Külföldre) 6 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számítatna

Róm. kath. Státus gyűlés.

Az erdélyi róm. kath. Státus 1899. évi rendes közgyűlését október hó 25-én tartotta meg Kolozsvárott, melyet ünnepléses „Veni Sancte” előzött meg. Mise végeztével a Státusgyűlés tagjai átvonultak a kegyesrendiek főgymnasiumának dísztermébe, hova Majláth Gusztáv erdélyi püspököt Jósika Samu báró világi elnök és Sándor László főispán vezetése alatt kiküldött bizottság hívta meg. A püspök Meszlényi s Volatka püspökök társaságában megjelenvén a gyűlést rögtönzött szép beszéddel megnyitotta, mely után Dr. Ujfaluhi József felolvasta az igazoló bizottság jelentését. A 68 egyházi s 136 világi meghívott tagból megjelent 52 egyházi s 69 világi. A pápa ő szentségének latin nyelvű távirattal történt üdvözlése után következett a napirend a tizenötös bizottság jelentésével, mely első sorban a kegyeletnek kívánt eleget tenni, midőn az eltávozott Csiki Viktor s az elhunyt Groisz Gusztáv érdemeit jegyzőkönyvre iktatni javasolta.

Terünk nem engedi, hogy e rendkívüli gondnal s figyelemmel összeállított évi jelentést egész terjedelmében ismertessük, hanem csupán azokra szorítkozunk, melyek bennünket csikiakat leginkább érdekkelnek.

Ezek közül az első a XI pont a csik-somlyói főgymnasiumnak Csikszereďába leendő áthelyezéséről. Nem tudjuk ki által s hogyan szerzi be Ugron Gábor információt, nem tudjuk mi ösztönözte őt arra, hogy ezen az egész Csikvármegyére s különösen a somlyói főgymnasiumra oly rendkívüli fontossággal bíró ügynek elodázását indítványozza, azt azonban tudjuk

és látjuk, hogy ez által sem a vármegye sem a főgymnasium ügyének nem használt, sőt nagyon sokat ártott. Mert ha csak egy kevés fáradságot vesz magának ő s elvtársai, hogy a jelentés 39-48 oldalait átolvassa, láthatta volna, mily szép s meggyőző érvekkel támogatta ott Becze Antal alispán ez eszmét s mily kézzelfogható általános kívánságot s szilkségességet fejezett ki a vármegye törvényhatósági bizottsága akkor, mikor az áthelyezés előmozdítása céljából a vármegye tulajdonát képező ruházati alapból 50,000 frtot ajánlott fel. Ennek elbírálására pedig, hogy kívánatos, szilkságes-e s mennyiben a főgymnasiumnak Somlyóról Szeredába leendő áthelyezése, szerény nézetünk szerint első sorban legkompetensebb maga az érdekelte vármegye, annak vezető közegei. Régi dolog, hogy a halogatás veszélylyel jár. S ezen veszélynek csiráját rejti magában a vallás és közoktatásügyi miniszternek 87595/1898. sz. alatt a róm. kath. Státushoz intézett leirata, melyet bővebb commentár nélkül itt közlünk szó szerinti szövegében:

„Folyó évi november hó 14-én 2113 sz. alatt kelt becses előterjesztésére felkérem a méltóságos igazgatótanácsot, sziveskedjék Csikvármegye alispánját meg-sürgíteni, hogy a csik-somlyói kath. főgymnasiumnak áthelyezésére vonatkozó megkeresésnek feleljen meg.

Meg kell egyeb iránt jegyezmem, hogy ezen áthelyezés — mint 1895. évi december hó 23-án 34613 sz. alatt kelt iratomban idéztem, — nézetem szerint minden tekintetben kívánatosnak mutatkozik, s részemről egyáltalán nem látok okot fenntorogni, mely ezen áthelyezés ellen szólana.

Figyelmeztetnem kell egyúttal a méltóságos igazgatótanácsot arra, hogy 1) a nevezett főgymnasium állami segélyének szerződésbe foglalása természetesen mindaddig nem történhetik meg, a míg az a kérdés véglegesen nincs eldöntve, vajjon a főgymnasium Csiksomlyón marad-e, avagy Csikszereďára helyeztetik-e át, s 2) abban az esetben, ha az áthelyezés terve dugába dőlne, előtérbe fog kerülni a mostani főgymnasiumi épület helyébe más épület emelésének kérdése, melynek megoldása a róm. kath. státusra nézve kétségteljesen jelentékeny anyagi megterhelést fog jelenteni. Budapest, 1898. december hó 24-én. Wlassics.

Tehát a miniszter szerint is kívánatos az áthelyezés s amennyiben ezen kérdés eldöntése halasztatik vagy az előbbi állapot fenntartatik, mindkettő igen fontos következményeket von magután, mely a főgymnasiumnak életerébe vág.

De hát hiába volt Dr. Györfly Gyula s mások felszólalása az azonnali intézkedés s áthelyezés mellett, a gyűlés Majláth püspök indítványára Ugron indítványát fogadta el s a tárgyat a jövő gyűlésre halasztotta. Tehát az ügy egy évig ismét függ a levegőben.

A Csik-somlyói tanítóképző intézet tételénél felszólal Karácsony József intézeti igazgató s meleg hangú beszédben méltatva az intézet rendkívüli fontosságát, a következő 4 pontból álló javaslatot terjeszti a gyűlés elébe határozathozatal végett:

Javaslat:

1. A tanítóképző a korszerű igényeknek megfelelően kiépítendő.
2. Szertárakkal ellátandó.
3. Annyi rendes tanár alkalmazandó az igazgatókn kívül, a hány osztály van.

4. A tanítóképző tanárainak fizetése a gymn. tanárok fizetése mennyisége szerint rendezendő.

A státusgyűlés felszólaló igazgató rokon-szenves beszédét és javaslatait Ugron Gábor pártoló hozzászólása után kitörő helyesléssel fogadja s a gróf püspök-elnök a javaslat keresztülvitelét az igazgatótanács-hoz utalja.

A népiskolák tételénél a státusgyűlés egyhangú lelkesedéssel szavaz köszönetet Majláth püspöknek, ki ez év folyamán több mint 25000 frtot adományozott iskolai célokra.

A bizottság jelentésének letárgyalása után a megfúresedett igazgatótanácsosi helyeket töltötték be. Az egyháziak közül Bíró Béla, Fábán Sándor és Tamási Áron 3 évre, Vajda Gyula dr. 2 évre, a világiak közül Mikó Bálint, Póta József, Jósika Gábor 3 évre, Haller Károly és Pap Farkas 2 évre választottak meg.

Ezzel a Státusgyűlés, mely oly sok fontos és érdekes ügyet tett egy nap folyamán elintézés tárgyává, Majláth Gusztáv püspök és Jósika Samu báró világi elnök lelkes éltetésével véget ért.

— Uj bírói és ügyési állások.

Az igazságügyi-miniszter most tette közzé jövő évi költségvetésének indoklását, mely megmagyarázza annak a tekintélyes, közel három millió koronát kitevő többletnek a hova fordítását, mely összeggel az idei költségvetés a tavalyit felülmúlja. Az előirányzott három millió többlet legnagyobb részét az új bünvádi perrendtartás életbeléptetésével járó költségek emésztik fel. Növekedés a koronázás-szervezése 58,310 korona, az új főügyészség letétele 331,906 korona, az ügyészek költségei pedig 1,186,330 korona tulkiadást vesznek igénybe; ezenfelül a törvényszékek és járásbíró-szék 936,325 koronás tulkiadása is

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

A halottak birodalmában.

Komor hideg őszi nap van. Mintha a természet is érezné hogy a halottak emlékeztét állik az emberek, tehát a szomorúság a bánat-uralkodik a földön, mert az eget is sötét bánatos felhők borítják. Ha a nap utat törve magának ki is buvik, hogy kíváncsian szerző nézzen földünkön, megretten az ott elterülő nyomasztó ünnepléses hangulattól, hirtelen visszahúzódik ismét. A föld urának bánata van, s vele busul a természet is.

Halottak napja! Hogy mit jelent ez a két szó csak az tudhatja megérteni, a ki elvesztett valakit, egy olyan lényt, a ki nek életéért az övét gyönyörrel adta volna cserébe.

Mennyi seb, a melyeket az idő ezen jó-ságos gyógyító mester hegesztet, gyógyított meg, tépődik fel újra ezen a napon!

Minden gondolatunk az elvesztett kedves-séggel foglalkozik, felujjal emlékeztünkben a vele átért multnak legcsekélyebb mczzanata, átéljük az együtt élvezett öröm perceit, a boldogságot, s átszenvedjük elvesztésének mérbetetlen fájdalmát a jó Isten tudja hányadikszor!

Én is úgy bánatomtól, kint bolygok kis falunk temetőjében, az örök pihenés s szomorú tanyáján a mint a halottias csendben csak a lépteim alatti száraz lehullott falevelek zörgése hallatszik, körültekintek a szintén megsemmisült készülő hervadó természetben.

A temető szomszédságában elterülő hatalmas szép erdőn pihen meg tekintetem, melynek sugós csendes helyében mindig enyhülést vi-

gaszt találtam, ha sajtó szívvel hozzá menekültem. És lám milyen szomorú elhagyatott most az erdő, vigaszt nem tud adni a hozzá menekülőnek, hiszen szenved most a természet is.

Pedig ha lehetséges még jobban szeretem fontoséges komor szépségében, mint viruló üde zöld pompájával fölékesítve. Mint a haldokló midőn kezével utolsó búcsúüdvözlést int, olyan bánatosan intenek felém az ismeretes fák, s mintha az a hideg szellő mi onnan átcsapott felém mind ezt dudorászna: vizontlátásig!

Igen, igen a vizontlátásig. Hiszen eljűn majd a kikelet, s a nagy természet fel fog érredni hosszú álmából, s vigaszt ad annak a ki hozzá fordul.

Oh de vajjon a kik itt nyugosznak mély-séges mély csendben olyan közel hozzánk az élőkhez s mégis olyan mérbetelen távol, azoknak mikor jön el a kikelet, az újra ébredés boldog tavasza?!

Majd megállok szerettem sirja előtt s míg a mulandóság eszméjével tovább foglalkozom elnézem sokáig a sirra haldogálló szomorú fűz megsárgult leveleit. Egyszerre örült szilaj vágy fog el lefeküdni közéjük, hogy szerettem sirbantja legyen a ravatalom s a lehullott falevelek képezzék nekem a szemfedőt. Milyen halál lenne ez!

Hangok üték meg füleimet, s felrezzentem merengésemből. Bánatos szomorú arcú emberek közelednek, hogy ki-kí tehetésége szerint díszítse fel drága halottja sirját, méltó kifejezést adva ezáltal a siron túl is kiható lankadatlan szeretetüknek. Milyen látvány!

Amott két gyászba öltözött fiatal leány díszitgeti nem régen elvesztett szülői sirhal-

mát, heves csukló zokogások könnyeket csal a szemembe.

Elfordulok, nagy pompával fényvel fel-díszített siron pihen megtekintetem. Előtte egy fiatal özvegy áll, merően nézve imádkolt férje márványba vésett arcképét; nem sir csak égő szemei s kinoson vonagló ajkai árulják el belső küzdelmét. S ez a gazdag elegáns prémes bundájú előkelő nő elhagyatott-talabbnak boldogtalabbnak látszik annál a nagykendős szegény asszonynál, a ki nem messze tőle szintén elvesztett férje fakeszes, néhány mécsessel ékeskedő sirjánál térdel, s murgolja az olvasót, vigaszt enyhülést találva a hitben.

Nagy családi sirbolt falának egy magános, egész családját eltemetett férfi támaszkodik, összehuzott szemöldökei, felült vonásai egész magatartása a csapások alatt megtört. Önön-magával s Teremtőjével meghasonlott szeptikust árulja el.

Ez a kép önkénytelenül eszembe juttatja azt a régi mesét, mely szerint az emberek zuga-lodván az osztályrészt jutott nagy kereszt miatt, megparancsoltatott hogy ki-kí vigye ki saját keresztjét és cserélje el, ha kisebbre talál, a más keresztjével. És egyik sem cserélte el hanem megnyugodva, haza cipelte ki-kí a saját keresztjét. Vajjon ezek közül az emberek közül, a kik ide szintén kiczipelték saját keresztjüket, s mindegyik kétségbe van esve annak nagysága fölött, hányan cserólnék el a saját keresztjüket a másokéval?

Hiszen a bánatában elfogult embernek csak körül kell itt tekintsen, s bizonyára nem hogy zugalódnék, hanem saját keresztjét ma-

gához szoritán, s meg könnyebbülve hordozná tovább!

A feldíszített, virággal elhalmozott sírok között egy-egy kopár elhagyatott sirbant domborodik, ezekről nem emlékezik meg senki, nem öntözi könnyeivel senki, nincs a ki szerető gyöngéd kézzel fölékesítse. Itt valóban halottak nyugosznak, hiszen egy író is azt mondja:

„Ki kedveseinek emlékében él
Nem halt meg az, csupán elutazott
Halott az kit elfelejtettek!”

Egészen bealkonyodott. A harangok meg-kondulnak s a gyertyák milliói felgyulnak a sirokon.

Az egész napon át fellós ég is gyönyörűden kitisztult, mintha a csillagok is bámulni akarnának onnan a magasból azon a fenséges szép képen, s az elhagyott sötét sírokra a feljövő hold bágyadt sugára hint misztikus halvány vilá-gosságát.

A harangok mélabus danája lassankint le-csillapít minden kicsinyes gyarló emberi indulatokat, mint édes balzsam hat gyötrődő, sajtó sziveinkre s az egész valónkon uralkodó nyom-asztó szorongó érzsűnk eltűnik feloszlik a harangok feltámadást, vizontlátást hirdető zu-gásában, s helyette valami jóleső áhítatra kész-tető érzelem tölti el sziveinket. Minden lény térdre borul, s véghetetlen forró imánk egye-sülve a harangok zugasával száll fel a csilla-gos égre.

Csevegő.

nagyobbára a bünygi reformnak tudható be. A főügyészségek asporitását is szükségessé tette az új rend. Annál a hat táblánál ugyanis a hol eddig nem volt főügyészség, most kell asokat szervezni. E szerint főügyészségeket kapnak: Győr, Murovásiárhely, Nagyvárád, Pécs, Pozsony és Temesvár. A hat új főügyész tíz- és nyolcs ezer korona évi fizetést és 1400—1200 korona lakpénst kap. Hét főügyészi helyettesi állás is létesül, 6000—5000 korona fizetéssel. A bünygi reform ezenfelül a táblánál megteremtí a kövéddi intézményt. A kövéddők tiszteletidjaira 10,7C2 koronát előirányos az igazságügyminiszter. A főügyészségnél kézikönyvtárt létesítenek és hat ezer koronát fordítanak jogi könyvek beszerzésére. Az ügyészségek több kiadását első sorban negyven új alügyészi állás létesítése, azután a dologi kiadásoknak 750,250 koronával való asporodása okozza, a mi mind az új bünyádi eljárás életbe léptetésének a következménye. A mi a törvényesékeknel és járásbíróaságnaknál a bünygi reform által igényelt változásokat illeti, itt mindenek előtt husz új bírói és husz albírói és heven aljegyzői, továbbá öt telekknányvezetői, husz irnoki és huszonkilencen aszolgái állás létesítése öllik szemünkbe. Az illvai és asamosújvári fegyhasáknál egy-egy gondnoki állást létesítenek és két fegyintézetit orvos díjazása is 1050 koronával aszerepel a költségvetésben. Nyolcsavanegy főfegyőr, illetve bűrtörőmester fizetésemelése 72,800 koronába kerül. A lipótvári fegyintézetnél és a szegedi bűrtörőnél 6—6 új őri állást létesítenek. Az előbbi 187 új magánárka benépesítése tessai szükségessé, az utóbbit a vizsgálati foglyok számának asporodása. A mi a beruhásásokat illeti, itt első sorban a győri tábla épületének 180 ezer koronás részletköltségét említhetjük. A törvényeségi és járásbíróasági épületek költségei 800 ezer koronát fognak kitenni. Baja, Buzsás, Dunaföldvár, Esztergom, Hódmezővásárhely, Husat, Kiszajszállás, Nagybánya, Segeasvár, Sasmosújvár, Szilágyosheh, Szilágyosmlyó, Topánfalva, Nyiregyháza és Veszprém, kap ebből mindenekelőtt új járásbíróasági épületeket, illetve a meglévők kiéppíttetnek. Ezekon kívül tárgyalás alatt állanak; Bethlenben a járásbíróasági épület kibővítése. Csáktornyan új járásbíróasági épület emelése, Fogarason a járásbíróasági épület kibővítése, Lippán új járásbíróasági épület emelése, Nemesoston a járásbíróasági épület megvétele, Nagykátán új járásbíróasági épület emelése, Temesvári Kubinban a járásbíróasági épület kibővítése, Versecen új járásbíróasági épület emelése és Zsibón telekvétel és új járásbíróasági épület emelése. Törvénykezési palotákat kapnak a közel jövőben Ujvidék, Brassó és Kolosvár. Ezekon kívül a következő városok kapnak új törvényeségi, illetve járásbíróasági fohásépületeket: Arad, Brassó, Gyula, Kolosvár, Miskolca, Ujvidék, Zilah, Buzsás, Dunaföldvár, Esztergom, Hódmezővásárhely, Jászaspáti, Kiszajszállás, Nagybánya, Sasmosújvár és Vác. Javitóintézetet: Kaasa. Figyelemreméltó végül a költségvetés indokolásának a része, mely a bíróasági helyiségek és felszerelések szegyenletes állapotáról szól és e bajok gyökeres orvoslását máris tekintélyes összegekkel helyezi kilátásba.

A csikmegeyi általános tanító egyesület közgyűlése.

A csikmegeyi általános tanító egyesület, mely magasabb rendelet folytán a régebben „Hivatalos tanító egyesület” czime alatt inkább csak névleg szerepelt egyesületből ujjon alakult s alapszabályait a m. kir. közoktatásügyi miniszter ur a múlt évben erősítette meg, folyó évi október hó 20-án tartotta első rendes közgyűlését Gy.-Szatmiklóson, a polgári fu iskola rajztermében.

A gyűlés mind látogatottságára, mind pedig tartalmaságára nézve oly szép sikertel folyt le, melyhez csak gratulálni lehet s melylyel az egyesület nevéhez méltóan vonult fel a vármegyei tanító egyesületek sorába.

A gyűlésen az egyesület tagjai majdnem teljes számban jelen voltak. Részt vett a gyűlésen Csikvármegye általános tanító és szeretett érdemei kir. tanfelügyelője Szabó Géza ur, Both Ferencz kanonok ur, a főtisztelendő lelkészi kar több tagja s a gyergyói testvér egyesület számos tagja, ugy, hogy a résztvevők száma a 100-at jóval meghaladta.

A gyűlés lefolyását a következőkben ismertetjük.

Okt. 30-án ig. választmányi gyűlés volt, melyen a szept. 30-iki ig. vál. ülés határozatai a gyergyói tagokkal szives hozzájárulás végett közzétették.

Okt. 31-én reggel 8 órakor a róm. kath. templomban végzett „Veni Sancte” és ünneplés szent-mise hallgatása után a gyűlés tennébe vonulva, Lakatos Mihály elnök egy fényes, magassá röptű, az ő szónoki tehetségét hiven vissza tükröző, szép gondolatokban és eszmékben gazdag, hazafias beaszedben közoktatási miniszter ur ő nagyméltóságának elővállhetlen érdemeiről és a magyar tanítóaságot örök hátra kötelező azon újabb fényes tetteről, mely szerint a „Tanítók Háza” javára egy millió koronát a jövő évi költségvetésbe felvenni méltoztatott, hálásan meg emlékezte, az egyesület czéljait fejtegette s végül a gyűlést megnyitotta.

A közgyűlés ezen lendületes megnyitó beszédet teljes szövegében jegyzőkönybe foglalni és a „Csiki Lapok”-ban közzététetni határozta.)

Közgyűlés az elnöki jelentések folytán: a jegyzőkönyv hitelesítésére két tagot kiküldött, a miniszterileg megerősített alapszabályokat tudomásul vette; az elhunyt tagtársak emlékeit jegyzőkönyvbe iktatta; a tagválasztások és a mai gyűlésről kimaradás iránti igazolásokról szóló elnöki előterjesztést, valamint dr. Finánczy Ernő „Mária Terézia korában” és Szecsaányi Antal „Gyermek verseim” című munkájának Máthé József „Székely tanügy” című lapjának és Vaday József olvasó könyvének a gazd. ismét. iskolák részére való megrendelése iránti ajánlatát tudomásul vette.

Elnök azon előterjesztésére, hogy Barabás Béla a főjegyzői tisztről lemondott, Kiss Antal és Madár Mihály elhalálozásával a pézntárnoki és egy ig. vál. tag helye megürülvén, a választmány ideiglegesen betöltötte a közgyűlés elhatározta, hogy a főjegyző lemondását érdemeinek elismerése mellett elfogadja s ezen valamint a más megfuresedett helyek betöltéséről a gyűlés további folyamán fog gondoskodni.

A körök évi működéséről felolvasott jelentés tudomásul vétetvén, Lakatos Mihályné felolvasa Mártonffy Annának „A felebarát szeretet fejlesztésének és a vallás- erkölcsös nevelésének fontossága az iskolában” című igazán szellemes és valóban tanulóság értekezését, melyet a gyűlés figyelemmel hallgatott végig s melyet ugy az irónak, mint a felolvasónak jegyzőkönyvi köszönetét nyilvánított.

A „Tanítók Háza” ügyében László Péter terjesztette elő a központi választmány határozati javaslatát, melyet a közgyűlés egész terjedelmében elfogadva, a további teendőkkel az elnökséget megbízta.

Ezen javaslat értelmében az egyesület minden tagja a „Tanítók Háza” javára 1900. január hó 1-től kezdve öt év alatt törlesztendő 25 frtos részvényjegyet megvált és felkeri az egyes községek képviselőtestületeit anyagi erejüköz mért adakozásra; a hol lehet, a tanítók e célra működvelői előadásokat rendeznek.

Ezekon kívül kérvényt nyújt be a megyei tek. törvényhatósághoz, hogy a Budapest felállítandó „Tanítók Háza”-ban a csikmegeyi népfelcső-nép- és polgári iskolai tanítók fia részére egy külön szoba fenntartásához megkivánt 1800 frtot kegyeskedjék a nevelési alapból meg-szavazni.

Caiszer Petőnek szónoki hévvvel előadott szavaltatát éljenzással fogadva, az igazgató választmány által előkészített „ágyrend” olvastott fel, melyet a közgyűlés változatlanul elfogadván elhatározta, hogy egy-egy példányban a köröknek küldessék meg.

Vértes Lajosnak „Az elemi technikai ügyészségek tanításá”-ról tartott igen praktikus és szakavatott felolvasásáért elismerését nyilvánította s felkérte, hogy a „Csiki Lapok”-ban közzétenni s egy példányát a levéltárnak átengedni sziveskedjék.)

Lakatos Mihályné elmés és csinos fejtegetés kíséretében az ig. választmányának a tanterv revizióra vonatkozó javaslatát terjesztette elő, melyet módosítás nélkül elfogadván, a közoktatási tanácshoz való felküldését elhatározta.

Az iskolai rend védelme tárgyában kidolgozott szabályrendelet a napi rendről levé tett, mivel hason tárgyú szabályrendeletet a törvényhatóság október hóban tartott közgyűlésén már elfogadott.

László Péter az államsegélynek tanévünkint előre vagy legalább féle évi előleges részletekben való utalványozása iránt közoktatási miniszter ur ő nagyméltóságához intézendő kérvény szövegét bemutatván, az elfogadatot s felterjesztésével az elnökség megbízott.

*) Jövő számunkban közöljük. Szerk.
*) Közölni fogjuk.

Ezután a megfuresedett tisztviselői állások töltettek be. mely szerint egyhangulag megválasztott főjegyzőnek László Péter, az igy megfuresedett jegyzői állásra Értés János, pénztárnoknak Székely Károly és ig. választmányi tagnak Csibertics Imre.

Vértes Lajos indítványára a közgyűlés Wlassits Gyula közoktatási miniszter ur ő nagyméltóságának, ki oly sok jelét adá a tanítók iránti jó indulatának, azon újabb fényes tetteré, miszerint az állam pénztárából a „Tanítók Háza” javára egy millió koronát felajánlani méltoztatott, hódolatteljes köszönetét nyilvánítja s bokr-érdemeinek elismeréséül az egyesület diaztagjává választja, a diszokmány kiállításával s annak megfelelő alakban illetékes helyre való jut-tatásával pedig az igazgató választmányt megbízta.

Végül elnök a szép számban megjelent vendégeknek, kir. tanfelügyelő urnak és az egyesület tagjainak szives megjelenésük és érdeklődésükért köszönetet mondva, a gyűlést bezárta.

Ezután az egyesület tagjai a vendégekkel együtt a Laurency vendéglőbe banktette gyűltek össze, hol a gyergyói zenekar játéka mellett az idő vigan és kedélyesen telt el.

Lakatos Mihály elnök pohár köszöntőt mondott a kultusz miniszter ő nagyméltóságára és kir. tanfelügyelő urra, Görög Joákhim örmény plebános az elnök és alelnökre, s a hölgyekre, Vértes Lajos a jegyzőkre, László Péter a gyergyói tanító-egyesületre és Józsa Sándor az általános tanító-egyesületre.

Mindnyáján azon ószinte érzéssel távoztunk hogy sok ilyen tanulóság gyűlésen láthat-suk viszont egymást.

Csik-Delne, 1899. október 24.
László Péter, jegyző.

Kör és községi jegyzők egyesület gyűlése.

Tekintetes szerkesztő ur! E vármegye községi és körjegyzői egyesülete folyó hó 15-én tartotta gyűlését

Sokan vannak e vármegyében, kik azt sem tudják, hogy a községi és körjegyzőknek egyesülete is van, minek oka az, hogy az egyesület iránt a tagok oly mostohán viselkednek, hogy gyűléseiken sem jelennek meg. A 15-iki gyűlésen is 9 körjegyző volt jelen, de megtörtént az, hogy az elnökség arra sem volt képes, hogy a tagokat gyűlésre való megjelenésre bírja ily történt meg aztan az is, hogy a tisztújítás megelíthetése végett a nagyságos alispán urhoz kellett folyamadni, ki aztan — ugy szólván — rendeleti uton hozott össze 18 tagot.

Ha tehát a nagyközönségnek nincs tudomása a községi és körjegyzők egyesületéről, nem csoda, mert a községi körjegyzőknek az egyesület határozatairól sincs tudomásuk, s azokról közvetlen tudomást szerezni, nem is ohatjanak.

De a községi és körjegyzők egyesületük iránti kötelezettségeiket sem teljesítik, nem kevesebb mint 260 forint tagsági díj van hátrálékban, ez okból, s mert az egyesületet a tagok meleg érdeklődése s kötelezettségeiknek lerovása teheti csak erőssé, az 1899. évi május hó 8-ikan tartott gyűlés alkalmával felvett jegyzőkönyvnek hitelesítése, s az akkor hozott határozatoknak az elnökség által miként történt elintézéséről előterjesztett jelentésnek tudomásul vétele után, elhatározatot, hogy azon tagoknak, kik a gyűlésen meg nem jelentek, vagy kimaradásuk alul magukat fel nem mentették, rosszálás fejeztessék ki, elhatározatot, hogy a tagsági díj hátrálékok kímélet nélkül felhajtassanak, s ezek végrehajtásával az elnökség megbízott.

Sajnálattal vette tudomásul a közgyűlés elnök azon előterjesztését, hogy az egylet alapszabályainak valamint a nyugdji egylet alapszabályának módosítására kiküldött bizottság, ezen kötelezettségének nem tett eleget, azért mert a kiküldött bizottsági tagok az e tárgyban kitűzött értekezleten meg nem jelentek. Utasítottat az elnökség, hogy ezen a mult gyűlésen hozott határozatnak végrehajtása iránt haladéktalanulintézkedjék.

Elfogadatot Balázs Dénes volt egyleti pénztárnok számadása, s a 39 frt 10 kr pénzkészletnek s összes számadási iratoknak Csörgő Gyula, ujonnan választott pénztárnok kezébe való átadásával az elnökség megbízott.

Utasítottat az elnökség, hogy az egyesület összes iratait s jegyzőkönyveit a volt tisztikartól szerezzze be, s jövőben évfolyamonként elkülönítve pontosan kezelje.

Az ujonnan választott tisztikar vezetése mellett tehát így ejtettem meg az első községi és körjegyzői egyesület gyűlése, miről azért adok számot a nyilvánosság előtt is, hogy a tagokban a jövő gyűlések iránt nagyobb érdeklődést tudjak felkelteni, mert ezeken a gyűléseken lehet megbeszélni miként volna tart-hatatlan és sanjuru helyzetünkön segíthető, s ha a jegyzői kar összesége indit ez irányban mozgalmat, biztos hogy felettes hatóságaink részéről támogatásban részesítetünk.

Csik-Karczfalva, 1899. október 23.
Siba Zsiga, körjegyző.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Uj törvényeségi bírák. Antalfy Gábor ujonnan kinevezett törvényeségi bíró s Lengyel Géza albíró a hivatali esküt a törvényeségi elnökének kezébe letevéen, hivatali állásukat elfoglalták.

— A földbirtok terhel. Szomoru kápét mutatják, a magyar földbirtok szerőtöltéti terhelésének a következő hivatalos statisztikai adatok. A birtok változások száma, mely 1897-ben az egé-z országban 456 000 volt, 1898-ban 474.000-re emelkedett. A gazdát cserélő ingatlanok értéke 1897-ben 824, a mult évben 801 millió koronát tett, azaz: az esetek száma emelkedett, az érték azonban csökkent. A végrehajtások száma 18000 körül mozog. Uj terhet bekebeleztek 1897-ben 672 millió, 1898-ban pedig 677 millió koronát. A megszünt régi terheket az újaktól levonva növekedett az eladósodás 1896-ról 97-re 367 millió, 1897-ről 98-ra 314 millióval. A törlesztés mult évben teteme-sebb volt, mint bármelyik előző évben, az eladósodás mind a mellett még mindig emelkedőben van.

— Hymen. Pál János m. kir. erdészjelölt eljegyezte Csörgőfy Katinkát Nyárad-Szeredán.

— Jegyző választás. A gyergyó-várhegy-salamási körjegyzőség választás utján f. hó 26-án töltetett be. Megválasztott Zathureczky Bálint gimiesi körjegyző.

— Két községben az ebek elszárasa. A Csik-Madarason Madéfalván az utóbb előfordult veszettégi esetek miatt a földmívelési miniszter az ebeknek 30 napi zár alá helyezését elrendelte.

— Hálalozás. Seiwart Edéné helybeli iparos neje e hó 27-én meghalt. Temetése 29-én délután 3 órakor volt általános részvét mellett. Halálát férjén kívül öt kiskoru gyermeke gyászolja.

— Táncvizsgák. Sokan azt tartják, hogy a tánc a barbár korszak egyik maradványa s irnak ellene dörgedelmes czikkeket mindenütt és mindenkor. Hanem azért a bálokban maguk is táncolnak a gyermekeiket is taníttatják e modern barbáriszmusra. Már pedig akár a barbár világ maradványa akár nem, mindenesetre szemet, szivet gyönyörködötő volt szombat délután és este végig nézni a Csillag nagytérmeben azt a sok apró cseprő nép-séget, a mely oly kecsceai s ügyességgel mutatta be a modern tánc művészet legújabb találmányait. Palotás, Pas de quatre, Magyar társalgó, Pas de patineur, Magyar szőlőt oly szépen lejtették az aig 2 hónapig tartó cursus után a tanítványok, hogy a természet szofolájs megöltő előkelő közönség soraiban mindenütt a legnagyobb meglepődés s elismerés kifejezése volt hallható Simkovicz József táncmester iránt. Közbe természetesen a felnöttek is belevegnyültek a diákság s felső lányok körébe, de azért a nap hősei mégis csak ez utóbbiak voltak. Vasárnap este megismétlődött a vizsga a tanítványok egy más csoportjával, melyen szintén szép számú közönség vett részt.

— Hajtavadászat duvadakra. A vármegyének a tölgyesi járás területén felvő er-deiben a ragadozó vadak nagymértékben elszaporodván, nem csak a bérloknek, hanem az ottan, lakosságnak állat állományát rendkívül veszéi lyesztetik. A károsodások lehet megakadályozása végett a jársai főszolgabíró hivatalból-hajtavadászatok tartását látván szükségesnek négyezer tartandó ilyn mű vadászat engedélye. zéséért a megye főispánjához fordult, ki azt meg is adta.

— Eltűnt leányka. Várhegyi Todorán Péter szolgálatában állott Pap Ausztázia 10 éves cselédeleányka a mult napokban gazdjára lakásáról eltávozván nyomtalanul eltűnt. A gazda és a szülők általi keresés eredményre nem vezetvén, hatósági nyomozása van folyamatban.

— Tűz. Csik-Taploczán Likat nevű, szabad helyen csepelettett 1650 trt értékű cseprő-lőgéppel Bálint Molnár József, midőn egyszerűen csak a gép tűzet fogott s tüzelő kaszán kivételével teljesen elégett. A csendőrség gondatlanság fennforgását vélte a munkások részéről megállapíthatni, de erre pozitív adatot aszerzeni mindez ideig még nem tudott. A cseprőlőgép különben biztosíva volt.

— Egy veszett kutya garásdalkodása. A közelebbi napokban Gyergyó-Szárhegyen Both Ferencz tanítónak egy megveszett kutyája okozott a nép között pánikot, a mely a községet összebarangolja minden az utjában talál embert és állatot megtámadott, több kutyát és sertést össze marczangolt s a mi elég sajnos: Korpos Lajost és Karácsony Róza leányt súlyosan megsértette. Nagyobb haszna után a dühöt ebet sikerült lelőni, a megmart egyéneknek pedig Budapestre a Pasteur intézetbe való szállítása elrendeltetett.

— Tüntetés egy tanár ellen. A csik-somlyói főgymnasiumban a mult hét egyik napján szokatlan tüntetési eset fordult elő. Az V-ik osztály hallgatói ugyanis, midőn a Nagy István tanár előadása következett, talán 9 tanuló kivételével, előleges összebesszés folytán ott hagyták a termet. Hogy a pontos, lelkiismeretes és köztisztaságtan álló tanárral szemben mi indította a fiatalságot a tüntetésre, nem tudják,

a tanári testület a vizsgálatot a tanulók kihalgatásával nyomban megtartotta a annak eredményéről Gróf Majlát Püspök urnak jelentését megette. Bányi Vazul igazgató az incidens alkalmával a statu. gyűlésen távol volt.

Nyilvános köszönet. Mindazok az igen t. hölgyek és urak, kik a keresztény vallás alapigazságából: az emberbaráti szeretetből kiindulva boldogult bátyám és most eltemetett özvegye iránt ugy életükben, mind a végtiszteségűnél önzetlen jóindulattal, vigaszt nyújtó részvétellel és páratlanul megnyilatkozó szívvél, lélekkel viselkedtek: fogadják ugy a magam, mint apátlan, anyátlan maradt anokubangom, Irma nevében is soha meg nem szűnő hálaik legőszintébb köszönetét. Csik-Szereda, 1899. okt. 25. Erdélyi Árpád.

Erdélyiek találkozó helye. Mint értesülünk Lantos közkedvelt és ismert vendéglős Budapesten Daleszinház utca 8 szám alatt, a m. kir. Opera mellett) fényesen berendezett erdélyi vendéglőt nyitott. Erdély egyik legkifinomultabb szakácsnéja készíti naponta a legjobb erdélyi ételeket és különlegességeket, borai pedig kizárólag Teutsch B. József csász. és kir. udvari szállító segédszárú pinczészetéből valók. Az árak rendkívül olcsók, s a kiszolgálása a lehető legpontosabb. A ki Budapestre utazik ne mulassza el ezen gyönyörű éttermet meglátogatni.

Nagy tűzvész pusztított f. hó 25-én Csik-Rákos községében, Zakariás Izsák csikszépvízi lakos rákosi nagy birtokos gyönyörű szép és terjedelmes belsőségén. Emlekiti napon a cséplőgép dolgozott s midőn a gép s a munkások ebéd alatt szüneteltek, az alatt a legalsó csár belülről eddig ismeretlen okból kigyuladt s a tűz oly rohamosan terjedt tovább, hogy azt emberi erő megakadályozni nem tudta s a dologban a legfuresabb az, hogy ep azon csür gyuladt ki, melynél a gép még nem dolgozott. Legett három nagy csűr; tovább 3 évi szénatermés készlet 500-600 szekérral s cirka 2000-2500 kalongya gabona, sőt ezenfelül a cséplőgép is oda égett azonban a lokomobilt félig megégetten megtudták menteni. A kár irtózató nagy, körülbelül 23-25 ezer frtra tehető. A cséplőgép a Zakariás Jakab tulajdona volt. A mint halljuk ugy az épületek, mint a takarmány és a gép is biztosítva voltak, s ha a biztosítási összeget meg is kapják — a mint hogy ezt meg is kell kapniok — ugy is a kár több lesz 5000 frtnál.

Ostálysorjajáték. Gál József és társa bank és váltóüzlet tulajdonosok fogadást tettek, hogy Csikmegye közönségét november 16-ra gazdag s szerencsés fogják tenni. E célból nagy mennyiségű ostálysorjajegyét vásároltak be, a melyeket csikmegyei embereknek szándékoznak tovább eladni, a kik természetesen már meg is kezdhetik az ivást a medve bőrére, mert hogy azok a sorsjegyek a november 16-iki húzások a legnagyobb nyeresémekkel fognak kihuzatni, az több mint bizonyos.

Talált hulla. Füzfa vesszőt szedett a Csekefalvához tartozó Rétegődör nevű helyen Duduj Péter Antal s nagy volt a csodálkozása, midőn a bokrok között egy női hullára talált, mely már teljesen feloszlanak indult. A bevezetett nyomozás megállapította, hogy a hulla öz. Lacz Józsefné szül. Gál Erzsébeté, ki még július 16-án nyomtalanul eltűnt. A csendőrség a legerélyesebb vizsgálat daczára büntény forgását kizártnak, sőt valószínűnek tartja, hogy Lacz Józsefné, ki fénye elhalálása után elmebetegségbe esett, a betegség s illetve a kórházba szállítástól való félelmében választotta inkább a halált, melyet már előzőleg is gyakrabban kísértett, de melyet eddig mindig sikerült megakadályozni. Legalább erre enged következtetni a kiballagott tanuk számának vallomása.

Véres verekedés. Katonának hitták be Boldizsár Dénest a ki el is indult szomorú utjára vagy négy pajtásával együtt. Utközben kászonalitzi legényekkel találkozván, leugrott a székéről, hogy azoktól is bucsut vegyen, de bizony azok nem respektálták a tisztességes szándékot s a feljők közeledő Boldizsárt lovakkal elléttették. Nosza rögtön a többiek siettek segítségére társuknak s támadt a dologból egy olyan verekedés, mely Máthé B. Lajos kászoni-impéri lakosnak alighanem életébe, Boldizsár Dénesnek s a többi társának pedig igen súlyos sebbebe került. A dolog további következménye pedig természetesen az volt, hogy a győzelmi tölbol altizi legényekre a csendőrség rajtak ütött s mind a hetet szépen letartoztatta s a csikszentmártoni járásbíróaság foházába szállította.

Egy gyár pusztulása. Schulcz Johanna a Libánban lakó elmebajos nő szenvedélyes dohányos és ezen élvezetének Tehajer Jakab székelyudvarhelyi lakos adta meg az árát. Tehajer Jakabnak a székelyi patak mellett csertőré gyára volt. Schulcz Johanna kiváló előszeretettel a gyár oldalán felhalmozott cserhéjon beverésze szeretett pipázni. A napokban is ott pipált vigan, a kupaktalan pipából tett esett a csör közé, mitől nemsokára égni kezdett. A pipatűz folytán veszedelmes tűz támadt, mitől tüzet fogott a csertőré is. Mire a környéken dolgozó munkások a tűzhöz értek, már nem segíthettek, a féktelen elem elpusztította a gyárat, felszerelésével és az összes cserkészlettel együtt. A kár 3000 forintot tesz ki. Az épületek és a cserkészlet biztosítva voltak.

Honvéd szökevény. A 24-ik gyalogezrednek Csik-Szeredában állomásozó 4-ik zászló aljánál szolgált Trinás Miklós gyimesbükki legény, ki csakhamar megunta a fényes életet s az Abricht miatt való keservében megszökött. De a szabadság nem tartott sokáig, mert a csendőrség szüleinek csátrében csakhamar nyakon csipte s visszakísérte a zászlóalj parancsnokasághoz. Hogy erre mi következik, azok tudják csak igazán a kik magok is katonák voltak.

Merénylet. Egész gyanútlanul indultak el Kászon-altizból az uzvölgyi gyártelephez dolgozni Szabó Imre és András Imre midőn Kászon-feltiz utcáján haladva egyszer csak lövés dördült el mely Szabó Imrénél a fejét találta, szerencsére azonban nem jól, mert csak jelentéktelen sérülést ejtett rajta. A merénylet-tel Tamás Adámot gyanúsítják, de tagadásával szembe bizonyítékot bűnössége mellett még felfedezni nem lehetett.

Szerkesztői üzenetek.

A. A. Budapest. Alkaluilag mert hiszen tárgya is alkalmi.
G. I. Mai számunkból kiszorult de jönni fog.
K. J. Felszólalását vezérelékkünkben méltatuk az indítványal együtt. Egész terjedelmében való közlésc nem jutoit terdük.
P. A. Kritikát s üzenetet jövő számunkban.

Laptulajdonos:

GYÖRGYJAKAB ÖRÖKÖSE.

HIVATALOS RÉSZ
Alispáni jelentés.

Előterjesztett Csikvármegye törvényhatóság bizottságának 1899. évi október 16-án tartott közgyűlésén.

(Folytatás és vége).

Közlekedési viszonyaink, s nevezetesen közut hálózatunk az állam és megye által kezelt vonalokon kitűnőek, s ez nem is csoda, mert az ugy szólvá pazarságig menő kiadás, mi az állami utakra fordítatik, s az a 60 ezer frt utadó mit évenként is kizárólag a megyei ut vonalak emésztenek meg., kell hogy valamilyen megmutassa magát. Hanem aztán be kell vallanunk, hogy mindez ideig, csak ennél is maradtunk, s azok az erek, melyek közgazdaságunkban viczinális és dülő névvel, a vérkeringést közvetitik, a két előbbi kielégíthetlensége miatt csak szegényesen tápláltaknak. Az állam és a vármegye az általános közforgalom kényelméért, az arra kötelezettek erejét annyira kimeritik, hogy az önfentartásra alig marad valami. És bár az intézkedés törvényen alapul, még sem jól van ez így, mert a törvény egy általános fogalmat ismer, az a helyi viszonyokat nem veszi számba, s így a szerencsés fekvésű községeknek nagy előnyöket biztosít a többiek felett. A kászoni vidéki. menasági, sztygörgy-bánkfalvi, szentmihályi, békási, belbóri lakókés épen ugy fizetik az állami adót és a megyei utadót, mint az Olt melléki községek, mint a szeredai, taploczai, delnei, szentmiklós. szépvízi lakókés s a gyermekői községek nagyobb része, s mégis a mellett csaknem oly kiterjedésű viczinális utakat kötelesek fenntartani, mint az összes törvényhatósági utak: nem jól van így, mert ha már az állam vette kezébe a vezetést, kötelessége is volna oly irányu intézkedéseket léptetni életbe, melyek a közszükségnek megfelelnek, s mint ilyenek megnyugtatólag hatnak a közutadatra és a kötelezettek felfogására. A kereskedelmi kormányának kötelessége volna a közadókól rendelkezésre adott összeget első sorban a viczinálisoknak mutakozó aránytalanságok kiegyenlítésére fordítani, s csak aztán adni a néha indokolatlan segélyeket azon vármegyei közutakra, melyek fenntartására az utadó ugyis rendelkezés alatt áll. Mig a vármegye maga kezelte ut ügyeit, az ellentétek nem élesedtek ki annyira, mert méltányosan megtudta osztani a fenntartással járó terheket, de ma már minden törvényen alapuló intézkedések mellett is, a jogos követelések annyira előtérbe léptek, hogy azok elől többé kitérni nem lehet.

Egy másik igazán elszomorító jelenség, mire reá kell mutatnom, s felhívom a különben sem alvó figyelmet a székelyvasutak madéfalva—várhegyi szakaszának függő állapota. Tizenkét év óta tápláljuk magunkat hiábavaló reménységgel. Immár egy éve, hogy megtörtént azon szakasz egyrésének közigazgatási bejárása, s még mindig csak a szép foliánsoknál vagyunk. Az országgyűlés meghozta, ha későn is, a székelység életfeltételét képező törvényeket, de a magyar pénzügyi és kereskedelmi kormányoknak nincs pénze azok vég-

rehajtására, s a halogatásban a belső székelyföld életei lassan-lassan leszivárognak a Barczaságra, ahelyett, hogy a magyarföldre s az ország fővárosa felé irányítatnának. Nekünk azonban rekriminálni csak közvetett jogunk van, mint adozó polgároknak, ez pedig a felszólásra alig szolgáltat némi alapot. E helyett bizunk a kereskedelmi miniszter fajszeretében, igazság és méltányos érületében s azon fáradhatatlan buzgóságában, mely saját belátása és meggyőződése után erőletesen szokta végezni az egyes vidékek jólétének előmozdítására irányuló cselekményeket.

Ipari, kereskedelmi és közgazdasági viszonyairól, most is csak oly jelentést tehetek, mi valójában még kezdő lépésnek sem nevezhető, mert a háziipar a többszörös kísérlet után sem terjedhetett tovább az ősi megszokásnál, egyesek és társulatok jóakaratu igyekezete az érdekeletlenségén mindannyiszor hajótörést szenvedett, s így ma még arra sem vagyunk képesek, hogy mindennapi szükségleteinkhez megkivánt ipari termékeket előállítsuk, s az e részben tapasztalt nagymérvű behoztatalt vármegyének területéről kiszorítsuk. Ez állításom igazságáról tanuskodnak országos vásáraink, melyeken eltekintve a többféle gazdasági eszközöktől, a cipészek, csizmadiák, timárok, pléhesek, szjgyártók, szűcsök, kalaposok s számtalan más iparágok művelői sok ezerre menő pénzüsszeget visznek el tőlünk a visszafordítás reménye nélkül ugy, hogy e tekintetben éhetetlenségünket szegényen kell elismernünk. Az, hogy a keleti határmentén lévő erdősegeinkben, néhány olyan ipari gyártelep van, melyek átlag mintegy 2 ezer munkást foglalkoztatnak, nem ellensúlyozza az említett állandó kiadást, részint azért, mert a kereszmenyek a napzámon tul nem terjednek, részint pedig azért, hogy egészen ideiglenes természetűek, e mellett a forgalmi tőkén felül bejövő összeg elveszett a Székelyföldre kiesik a számításból. Gyáriparról pedig alig emlékezhettünk, mert ama néhány faipar telepen felül van eg. gazdasági szeszyarunk, két sörfőzde, egy üveghutánk, de hogy a nagyobb gyárakat ne említsem, nincs petroleum finomítók, gyertyagyárunk, gyufagyárunk, nincs gósmalmunk, sőt még műmalmaink sincsenek: nincsenek bányatelepeink, hámoraink, börgyárunk, kender és len áztató telepeink, nem értünk a finomabb agyag áru égetéshez, gipsztermeléshez, posztoszővéshez stb. stb. ugy hogy az ezen iparágokhoz utalt állandó szükségleteink mind idegen helyekről fedeztetnek, mig azokkal, vagy csak azoknak egy részével felérő ellenértéket semmiért be nem hoznak.

Az ipari termékek előállítását a kereskedelmi forgalommal szoros kapcsolatban lévő. magáról a tulajdonképeni kereskedéslről sem változhatnak tetszetésekképet. Fennebb már kiemeltem, hogy kereskedésünknek egyedül számbavehető helyet foglal el a faipari termékek forgalma, s ha ehöz hozzáveszük a márosi nyers anyag kereskedést, nagyjában ki is merítettük a fogalmat, mert a kevés kivétel, mi állatvásárainkon észlelhető inkább kalmárszerű mozgalom, megállapodott ár, mennyiség és hely nélkül ugy, hogy abból egyáltalán nem, vagy nagyon messze jövőben fejlődhetik ki az a forgalmi gyakorlat, mi azt kereskedéssé minősíti s annak minden feltételeit magában összpontosítja.

Közgazdasági állapotaink fogalma leginkább a birtokviszonyok, a földmivélés, állattenyésztés, konyhakertészet, gyümölcs termelés és méhészetben öszpontosul. Azt nem kell mondanom, hogy a birtokviszonyok minő szármamas állapotban vannak, sulyát ugyis eléggé érezzük, földmivélésünk amiatt még a mult századok nyomoruságos voltát mutatja, állattenyésztésünk minőségben messze hátramaradt nyugot Európa más államaitól, sőt még az anyaországtól is távol áll, konyhakertészetünk, gyümölcs termelésünk nincs; és mégis a ki ezen bajokat s azok mélyre ható gyökereit nem ismeri, szentül megvan győződve, hogy közgazdaságunk az országban az elsők közé tartozik, mert hol egy hold rétbirtok forgalmi értéke 4—500 frt, sőt még ennél is több, egy hold szántóföldé pedig 3—400 frt, s ez árt a bányái és baccakai föld sem haladja meg, ott a közgazdaságnak magas színvonalon kell állania, a földnek nagy jövedelmet kell hajtania. Taga, tatlan, hogy a viszonyok megítélésére minden hól ez a legtekintélyesebb adat, de ha figyelembe vesszük azt a szivós ragaszkodást, mi fajunkat a földhöz köti, azt az egy-

oldalul, de még sem rosszható felfogást, mi a földmivélésén felül minden foglalkozást kiccsinyesnek tart, azt a melegszeretetet, mi a sivár barázdához köti nehéz életünket: mindjárt megértjük a magas forgalmi ár kifejlődését, s ebben a székelységnek 2 ezer éves életét, s mindjárt más szemlűvegen is kezdjük látni azt a nagy boldogságot. És mégis ha tekintetbe vesszük, hogy vármegyéinknek évenként mivélés alá kerülő földterülete 225 ezer hold, a miből egy személyre 2 hold esik; nincs okunk elszomorodni más vidékek helyzetével szemben, mert azoknak legtovább csak abban van előnye, hogy az éghajlati viszonyok, a közlekedési eszközök, a tulajdon szabad használata és az ipari termékek kínálata könnyebb és némileg olcsóbbá teszik az életet, de a vagyoni állapotok átlag azonosok, s mit tőlünk a természet megvont, s miben minket az államszervezet még nem részesíthetett, pótolja azt szivósságunk, munka és lángoló hazaszeretetünk.

Ezekben van szerencsém előterjeszteni tiszteletteljes jelentésemet, kérve a tekintetes törvényhatóságot, hogy azt méltóztassék tudomásul venni.

Csik-Szereda, 1899. október 12-én.

Becze Antal,
alispán.

VERESS SÁNDOR dr.,
megyei tiszti főorvos

orvosi rendelője és fogorvosi műterme
[199] 6-10 Csik-Szeredában

Nagy Ferencz dr. házában.
Rendes orvosi tanácskozási idő naponta délután 2—3-ig. Fogorvosi és fogművészi rendelő idő naponta délelőtt 9—12-ig.

Sz. 1438/1899.

[124] 1—2

Arverési hirdetmény.

Csik-Szentmárton, Csik-Csekefalva községek előljárosága közhírre teszi, hogy a két község tulajdonát képező s a csik-szentmártoni piac téren levő emeletes kocsmahelyiség mely áll 6 szobából és egy pinczéből, az 1900 évi január hó 1-től három egymásután következő évekre nyílt árverésen bérbé fog adatni.

Az árverés a két község közös tanácskozási termében fog megtartatni folyó év november hó 19-én délután 2 órakor.

Az árverési feltételek a Csikszentmártoni körjegyző irodájában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Kelt Csik-Szentmártonon, 1899. évi október hó 30-án.

Csiszér Károly, **Boga Bálint,**
körjegyző. k-bíró.

Gábosi Mihály,
k-bíró.

Arverési hirdetmény.

A csikszépvízi Szent-háromság segély-egylet tulajdonát képező s a Csik-Madaras II-dik határ részben fekvő „Baraczkos“ nevű havason 340-35 k. hold területen, szakértő erdőtiszték által megéjtett felmérés és becslés útján talált 24,185 köbméter tevő fenyőfa eladása szándékoltatik.

Az eladás nyílt szóbeli árverés mellett fog megtartatni és pedig Csik-Szépvízen az örmény szertartásu papilakban az 1899. év november 12-én d. u. 2 órakor.

A kikiálítási árút szolgáló 13000 frt becsértéknek 10%-ka bántpénzül leteendő az árverés, megnyitása után az árverező-bizottság kezéhez.

Az árverési illetve szerződési feltételek alattírtnál bármikor betekintheők.
Csik-Szépvízen, 1899. október 15-én.

[216] 3—3

Faraó Simon s. k.,
örm. szert. róm. kat. lelkész mint elnök.

Önkéntes árverezés.

Kovács Károly kir. jbirósági albiró összes **háló- ebédlő-szoba matt faragott butorai**, valamint **konyha berendezései** önkéntes nyilvános árverésen **1899. évi november hó 3-án délután** eladatnak. Lakása **Csikszeredában Nagy Sándor** őrmester házában. [221] 1-1

ERŐS GYULA,

Erdélyország legnagyobb óra és ékszer áruháza

Nagy-Szeben,

disznódi-utca 3 sz.

Mindenmemű

ÓRÁK, ÉKSZEREK, ARANY- és EZÜST-ÁRUSZEREK,

ezüst-évszékzók, asztalfeltétek, templomi kelékek és látszerési-czikkek stb. stb.

ÁLLANDÓ KIÁLLTÁSA

régi pénzek, arany- és ezüst-törödékek régiségek (antik) fizetesképpen vagy esérében bevételnek.

Uj órákért és javításokért 2 évi lelkiismeretes jótállást vállalok. Vidéki megrendelések azonnal utánvétel mellett eszközöltnak.

A legújabbkor, legszebb e szakmában vágó tárgyakból összeállított nagy **kiállításom** szíves megtekintését kérve

kiváló tisztelettel

Erős Gyula,

NAGY-SZEBEN, disznódi-utca 3 sz.

[211] 4-10

Az ország minden részéből naponta alkalmatlankodnak **osztály sorsjegy** elárúsítók sorsjegyekkel, s így azoknak vissza expedálásával nemcsak az időt, figyelmet, veszik el, hanem még posta portora is kiadásokat okoznak.

Ajánljuk tehát, hogy a ki a szerencsáját meg kísérteni ohajtja, vásárolja sorsjegyét itthon

„a Pénzváltó bankban“

hol a **600.000 koronás főnyeremény** éppen úgy megnyerhető mint bármelyik elárúsítónál.

Nyereményekről sürgős jegyzéket vesz, s azt figyelemmel nyilván tartja, nyerőket titok tartással értesíti, s a nyeremény összeget azonnal fizeti.

A pénzváltó bank

Csik-Szereda.

[223] 1 1

Huzás 1899 évi november hó 16. és 17-én.

Árak az első huzásra $\frac{1}{2}$ 35 kr., $\frac{1}{4}$ 1 frt 50 kr., $\frac{1}{2}$ 3 frt, 1 egész 6 frt.

Csikmegeye részére egyedüli gyári raktár. A birneves Liliom-vászonból 1 vég. 23 mtr 7 frt 20 kr.

Figyelemre méltó.

Az őszi és téli idényre nagy áru-raktáromot különös gondal emélyesen tett bevásárlásom által gazdagon láttam el, **diva és női és férfi ruhakelmékbe** nő ruhákhoz hozzáillő remel **Zsinor, Bársony, Plüsch és Selyem diszek.** Igen szép francia mosó flanelek, Barchettok, duplaszélés sima és mintázott posztók métere 35 krajcártól feljebb.

A legújabb nő **diszkalapok, sapkák, muffok,** őszi és téli **Kabátok, Gallérok, Bundák** nagy és izléses választékba a legnagyobb raktár futó szalon és tali szőnyegekbe csipke és szövet függönyök, **Asztal és Ágyterítők, Karton, Szór, Atlasz és Selyem paplanok,** meleg nő alsó ingek, nadrágok **Dr. Jäger** tanár-féle valódi alsó ruhák egyedüli raktára. Fehérneműek nők, férfiak és gyermekek részére, női kézimunkák faragványok előrajzolt, kezdett és készenhímett asztalfutók, tálcza takarók, csipkék, szallagok, himzések és piperecikkek, Gyerek ruhák a legjobb minőségbe, bőr és posztócipők, nagy és egyedül gyári raktár, **Regenhardt és Reymann-féle** gyártmányu len **Abroszok, Szervéttak, Kávés garnitúrákba** és valódi lenn vásznokba, kész női bluzok, kötények stb. stb.

Mielőtt a nagyérdemű városi és vidéki közönség az idényre bevásárlását megtenné s az itteni nagyon elterjedt mintákkal járó házalóktól szerezne be bátor vagyok kérni ugy az áruk jutányosságáról mind minőségéről meggyőződnie sziveskedjenek s magamat további szives pártfogásukba ajánlva maradok

mély tisztelettel

BARCSAY K. női és férfi divatáruháza

Csik-Szeredán.

[214] 2-

Első temetkezési vállalata, ércz és fakoporsó raktára.

Sz. 3692/899.

[215] 3-3

Sz. 1460/899.

[222] 1 2

Pályázati hirdetmény.

Csikvármegye kászon alsíki járásában Kászon-Altiz székhelylyel Kászon-Altiz-, Feltiz-, Impér, Jakabfalva és K.-Uj-falu községekből álló 5636 lelket számláló közegészségügyi körben a körorvosi állás elhalálózás folytán üresedésbe jöven, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Javadalmazása:

1. 900 frt fizetés, melyen kívül a községek sem lakbért, utiátalányt, sem fuvar és járványdíjat adni nem kötelesek.
2. A betegknél az első látogatás díja 30 kr a második és minden következő 20 kr.

3. Orvosi látletelekért esetenként 1 frt, orvosi bizonyítványokért 50 kr.

4. A megválasztandó körorvos köteles a vagyontalan betegeket ingyen gyógykezelti, kászon-altiz, feltiz és Impér összeépült községekben a husszemlét és halott kémlést a megállapított díjakért végezni. Az ebből befolyó átlag 90 frt évi jövedelem a körorvost illeti.

5. A megválasztandó körorvos — a közeli kászoni gyógyfürdön — a tulajdonosok kijelentése szerint fürdőorvos is lesz a tulajdonosok által meghatározandó díjazás mellett.

Megjegyzem, hogy a közegészségügyi körben a körorvos kézigyógytár tartási joggal is bír.

Felhívom mind azokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy ez iránti szabályszerűen felszerelt s eddigi alkalmaztatásukat is feltüntető kérvényüket hozzám **folyó évi november hó 12-ig** annál bizonyosabban adják be, mivel később beérkező pályázatok figyelembe nem vétetnek.

A választás Kászon-Altiz község-házánál folyó évi november 13-án délelőtt 9 órakor fog megtartatni.

A kászon alsíki járás főszolgabirója:

Csik-Szt-Mártonon, 1899. okt. 10-én.

Bartalis Ágost,
főszolgabiró.

Hirdetmény.

Közhierré tételik, hogy ezen község határában folyó évi szeptember hó 25-én felfogott egy darab 2 éves, fehér szőrű, mindkét fülére ájos, 60 koronára becsült tinó tinó, mint gazdátlan jószág **folyó évi november hó 21-én délelőtt 9 órakor**, a község házában tartandó nyilvános árverésen, a legtöbbet ígérőnek, készpénzért, esetleg becsáron alul is elfog adatni.

Csik-Jenőfalva község előljáráóságának 1899. évi október hó 27-én tartott üléséből.

Suba Zsiga, **Kedves Tamás,**
körj. biró.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy néhai

Györgyjakab Márton

könyv- és papirkereskedését s könyvnyomdáját

átvettem

s azt a mai kor igényeinek megfelelőleg kiegészítettem, úgy hogy üzletemben nemcsak a **könyv s papirkereskedéshez** tartozó minden tárgyak s áruk, mint **iskolai tankönyvek, kereskedelmi könyvek** s mindenféle **papíráruk s nyomtatványok**, hanem különféle **norinbergi s diszműáruk** u. m.: **pénzestárczák, borostyán és tajték szivar és cigaretta szipkák, zsebkések, ollók, névjegy-tárczák, fénykép rámak, dohány szelenczék, bronzírozott tintatartók, hőmérők** a legcsinosabb elegáns kivitelben, továbbá **imakönyvek, olvasók, s írószerek** a legjutányosabb árban kaphatók, míg bármiféle nyomtatványok elkészítését nyomdamban a legmúltányosabb árban s kívánat szerinti kivitelben elvállalok.

Végül bátor vagyok bíróságok, hivatalok a t. község előljáráóságok, kör- és községi jegyző urak figyelmét dusan felszerelt nagy nyomtatvány raktáromra, a főtisztelendő papság s tanító urak iskolai előljáráóságok s általában az érdeklődő közönség b. figyelmét a már 3-ik kiadást ért, s mintegy 15.000 példányban megjelent **Órangyal** című **Ima és Énekkönyvre** ugy szintén a **Józsa Sándor-féle Csikmegeyei földrajzra** és **Magyarország földrajzra** felhívni.

Végül magamat egész Csikvármegye közönségének jóakaratu pártfogásába s támogatásába ajánlva vagyok.
Csik-Szereda, 1899. augusztus hó 20-án.

Györgyjakab Márton utóda,
Dresznándt Viktor.